

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Don Ignacio, ki je ležal pri Filipovih nogah, je izpodbujal svojega zaveznika s hrupnimi klici, začel je moliti in peti neko cerkveno pesem, ki je jako čudno odmevala v praznem in slabo razsvetljenem prostoru. Tedaj je pa skočil Filip — vse to je pa trajalo le eno minuto — bil pri obeli, ki sta se še vedno valjala po tleh; ko je pa hotel poseči v borbo, ga je hitro pogledal veliki vojvoda in rekel:

«Pustite naju, gospod profesor, njega pošljem že sam k vragu!»

Situacija se je hitro menjala, v tem hipu je bil Ramon na boljšem, a že v naslednjem narednik Posada, ki so mu stopile krvave oči iz očesnih votlin... ravno, ko je hotel Filip kljub vojvodinim besedam poseči v boj in se je njegovo telo skrčilo, potem zopet stegnilo... zagnal se je vso silo, dobil narednika pod se in ga pritisnil na pod... toda zopet se mu je narednik napol izvil kot kača in njegov črnoobrazi obraz se je dvignil proti Ramonovem vratu... odprl je usta, da bi ugriznil... Filip je prestrašeno zaklical... don Ramon je odmaknil glavo in narednikovi zobje so zgrešili svoj cilj — zasadili se so pa v desno Ramonovo uho, katero so skoraj pregrizli.... v tem hipu je Ramon zagrabil... njo orjaško močjo vrat svojega nasprotnika in trikrat butnil njegovo glavo ob kamenite plošče...

Mišice divjega orjaka so popustile zadrželo je parkrat njegovo telo... mirno je obležal na mestu... Veliki vojvoda je vstal... kri mu je lila po licu — prsa se so mu razburjeno dvigala v kratkih presledkih... sopol je naglo in globoko.

«Rekel sem vam, gospod profesor, da je to nevaren možakar. Prosim dajte mi vrv, da ga poveževa...»

«Vaše uho, visočanstvo...»

«Zato imava še dosti časa!»

Filip je hitro dal vrv... pri tem je naperil revolver na očeta Ignacija, ta je takoj nehaj s svojo cerkveno pesmijo. Povezala sta z dvojnimi vrvi orjaškega narednika.

Filip je sicer svetoval, da bi bilo bolje, da namestita vrv neposredno okoli vrata naredniku, da ga dvigne-ta v primerni razdalji od tal in razstavi na oknu.

Filip je prinesel vode in pomagal

izpirati globoko rano, ki so jo prizadeli narednikovi zobje Ramonovemu ušesu; tudi mu je za silo povezal rano. Komaj sta bila gotova, ko je don Ramon preplašeno vskliknil.

«Kaj je vendar, visočanstvo?»

«Moja služabnika, moja zvesta služabnika. Kako sem inogel nanje pozabiti! kaj so naredili ti lopovi z njimi? Ako so jih pomorili, postrelimo jih na mestu brez zasliševanja in sodbe! Moj zvesti Joaquín, moj dobri Avgust! Saj vam vendar niso storili ničesar!»

Šel je k očetu Ignaciju, ki je ležal mirno in molče... le zdaj in zdaj je zamrmral nekaj med zobmi.

«Kje sta Joaquín in Avgust! Kje sta? Odgovorite, vi dika svete cerkve!»

«Maledictus in aeternum, maledictus...» je molil pater in napol pel; zraven pa gledal svojega vladarja z divjim pogledom. «Maledictus in nomine patris effili et spiritus sancti... Nefaste princeps perinde... perinde ac cadaver...»

Veliki vojvoda je skomiznil z rameni in odšel proti sobi, kjer je ležal predsednik Hernandez.

«Mislim, da se bo oče Ignacio pokoril za svoje grehe v blaznici, gospod profesor! Morava pač vprašati gospoda predsednika!»

Filip je šele zdaj opazil, da šepa veliki vojvoda nekoliko močnejše nego navadno.

«Ali ste se poškodovali na nogi?»

«Neznatno! Mislim, da sem si moral spahnuti nogo, ko se je narednik zavalil na mene... Ne brigajte se zato... saj ni ničesar... sedaj sem vsaj simetričen, ko šepam na obe nogi!»

Ko sta stopila v sobo, je ležal Hernandez še vedno na tleh in na onem mestu, kamor sta ga položila; gledal ju je s preplašenim pogledom. Dogodki, ki so se dogodili so ga popolnoma omamili in v prvem trenutku ni razumel Ramonovih vprašanj.

Hernandez, je rekel veliki vojvoda, vi imate starega očeta, ki je vaš pravi kontrast, pošteni in priden človek. Radi njega samega si premisliti stvar še enkrat, toda samo pod pogojem, da mi takoj poveste, kaj je z Joaquínom in Avgustom. Ali ste me razumeli?»

Trajalo je dolgo minuto, predno je predsednik razumel to vprašanje... potem se je začel jokati in solze so tekale po njegovem licu in počasi je jecjal:

«V malem lovskem paviljonu... visočanstvo... v lovskem paviljonu!»

«Prokleti lopovi, morilci!» je zavijal veliki vojvoda! V malem lovskem paviljonu, ki je že trideset let zapuščen, ki je grad podgan... Kaj sta vam naredila Joaquín in Avgust? Prokleti lopovi... Res...

Predsednik ni šiel niti razumel njegovih besed, debele solze so mu lile po licu, veliki vojvoda ga je zaničljivo pogledal in odšel iz sobe.

Ko sta bila zunaj je rekel veliki vojvoda:

«Gospod profesor, naredite mi veliko uslugo, poiščite moja dobra služabnika in jih osvobodite! Težko mi je sedaj, da grem z vami... Neko omotico čutim po ti rokoborbi — in noga me boli bolj nego se mi je zdelo. Ako hočete do paviljona, da jih osvobodite, počakam kar tu. Saj jih najdete takoj!»

«Upam», je rekel Filip. «Kje pa je ta lovski paviljon?»

«Pojdite naravnost po vrtu, po katerem sva prišla semkaj. Belo je po barvan tako da ga tudi v temi takoj opazite. Saj se znate orijentirati!»

«Dobro, dobro!», je rekel Filip in odšel «Nasvidenje!»

Ko je Filip šel do vrat, ki je skozi nje pred nekaj trenotki izginil Amadeo, je videl, kako je veliki vojvoda v predvorju sedel izmučen na stol. Dva metra daleč je psalmiral častiti oče Ignacio... še vedno je ležal na tleh... zadaj je pa ležal črnoobrazi narednik nepremično kot poprej...

Filip ni niti slutil, kaj bo videl v predvorju, ko se povrne...

V. POGLAVJE.

Veliki vojvoda naj visi — naj živi veliki vojvoda.

Ko se je sesedel veliki vojvoda don Ramon na stol, mu ni bilo tako prijetno kot je to hotel pokazati Filipu. Borba z narednikom ga je silno utrudila, bolela ga je spahnjena noga; sedaj ko je bil sam je šele čutil te bolečine... ko ogenj ga je peklo pregriznjeno uho... skoro je že začel misliti, da je imel narednik zastrupljeno zobe, tako ga je pekla rana.

Don Ramon je pogledal na oba ujetnika, ki sta ležala še vedno tako, ko sta jih položila s Filipom. Blazni duhovnik je prenehal s svojimi psalmi, obrnil je glavo proti vojvodi in ga nepresino motril z otrpnelimi in sovražnimi pogledi; narednik je bil pa še vedno v polomotici. Počasi se

je pripratil Ramon do ujetnikov in pogledal, ako vrvi niso kaj popustile, privlekel je svoj stol bližje, sedel, prižgal si cigaro, ki jo je slučajno in skoraj nič poškodovano našel v svojem žepu.

Nejasne in motne slike vsega, kar se je zgodilo v zadnjem času, se so pojavile v njegovi glavi, potovanje z ministrom Estebanom Paqueno, brzojavka o borzni špekulaciji, ki sta jo dobila v zadnjem trenutku, prizadevanja, da se informira o vzroku te špekulacije... potem Marseille in vest o revoluciji, ravno ko sta hotela odpotovati v Pariz, kjer je Semjon Markovič... revolucija... torej ravno en dan po njegovem odhodu je izbruhnila... sluprekrizal načrte. Kakšne obraze so delali, ko so našli v dvoru samo Avgusta in Joaquína? Ali je narod vedel, da njega ni bilo? Ali so to svoj položaj? Ali revolucionarji sploh vedo, da je odpotoval? Mogoče tega niso niti vedeli in mislili, da se skriva kje na Minoriki, da jih je njegov prihod nocoj toliko bolj preplašil. Njegov nocojšnji prihod... s pomočjo tega gospoda profesorja! Švedski profesor s francoskim imenom in rusko ženo! Zopet je bil prepričan, da ve profesor več nego se je izdal — da je on — profesor — središče vseh teh skrivnosti, premišljeval je to nekaj časa, a potem so drvele njegove misli naprej, gotovo je, da ga je profesor spoznal, toda to ni nič čudnega, čudno pa je to velikansko zanimanje, ki ga je njegova soproga kazala za velikega vojvoda. Za trenotek je don Ramon prekinil svoje misli — to je bil jako čuden predmet razmišljanja! Po svoji naravi veliki vojvoda ni bil človek, ki ga imenujemo homme à femmes, to ni bil nikdar, toda v kratkem času, kar je poznal to mlado damo, se je sam in začuden prepričal, s kako naglico se je vrinila in vgnezdila v njegovih mislih. Bila je tako primitivna, nedolžna, tako priprosta, imela je vse mikavnosti ptice... bila je tako lepa... bila je žena drugega... žena moža, ki se mu mora zahvaliti za vse uspehe nocojšnjega večera. Don Ramon se je stresel... cigara mu je ugasnila... Prižgal jo je znova.

Svoj nocojšnji uspehi! ta je bil sedaj takole popolnoma gotov, Bekker, Hernandez, Posada in častiti oče Ignacio, to so bili pravi in prvi zarotniki, o tem je bil sedaj prepričan. Oni so zdaj na varnem, torej mu tudi drugi zarotniki ne bodo preveč nevarni. Amadeo, na primer! Mali, vsega usmiljenja vredni črvič je sicer pobegnil, toda to mu ne bo prav nič pomagalo. Ostali trije, ki so bili podpisani na pogodbi Vatelto in kakor so se že imenovali, ni poznal, toda prav gotovo jih je pridobil in podkupil za zaroto Bekker, kakor vse te, ki jih je položil... Ubogi Joaquín, ubogi Avgust... kjer se vendar mudi tako dolgo profesor?...

Don Ramon se je stresel... skoro bi na stolu zadremal. Tako ne gre! Toliko časa mora bdeiti in stražiti, da se vrne profesor. Kako je to bilo... ako se dobro spominja, je imel Joaquín vedno v svoji sobi za serviranje steklenico konjaka!

Čašo konjaka, to je kar sedaj potrebuje, da pride njegova kri v pravi obtok, da popali bolečine v rokah in na glavi. Vstal je, vrgel dogorelo cigaro proč in šel počasi in z omahujočimi koraki po hodniku, po katerem sta poprej prišla s profesorjem. Tam si je izbral Joaquín malo sobico za serviranje, odkoder je nosil jedila v obednico. Odprl je vrata in pogledal v sobico, bilo je temno kot v rogu. Stopil je naprej in tipal z roko, pozabil je že kaka je ta sobica... zdelo se mu je da straneh pa po ena omara. Miza je bila prazna; začel je v temi preiskovati omare, zgoraj ni bilo nič, pokleknil je in začel preiskovati dolnje predale, našel je celo vrsto steklenic, toda vse so bile prazne, gotovo so jih tu namestili, odkar vlada v palači Hernandez, ker Joaquín bi ne trpela tak nered.

Slednjič je dobil v roko steklenico, ko jo je stresel je zaplusknilo, dvignil se je malo in poduhal. Ako se ne vara je naletel na pravo... to bo konjak.

Kleče se je plazil ritensko iz sobice in hotel vstati — toda poprej je hotel napraviti še požirek, da se malo okrepi...

Toda v istem trenutku je začutil, da ga je zadel zadaj na glavo močen udarec z nekim trdim predmetom, steklenica mu je padla iz roke... vse se je zavrtelo okoli njega, zakrilil je z rokami po zraku in telebnil na obraz...

(Dalje.)

Spisi o naši državi.

A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, 48 papir 60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Poština za oba dela 9 K.
A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 1:80 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 1:80 več.
St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 1:80 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Ponudite

vse neuporabne stvari predmete: verišice, prstane, obroke, zapetnice, uhane itd., kateri predmeti Vam leže doma in jih 1170 ne nosite 20—9

tyrdki F. ČUDEN
trgovina ur, zlatnine in srebrna
Ljubljana, Prošernova ul. 1.

Lepe suhe gobe

(jurčke)

1202 5—3

kupaže po najvišji dnevni ceni

turdka Mihael Omahen v Višnjigori.

Strešno lepenko,

lak za konserviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolini), wat-proof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opeko, apno, cement in druge stavb. 1258 potrebščine dobavlja 2

Ljubljanska komercialna družba,
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Inženier dr. Miroslav Rasal

oblastveno poverjen

stavebeni inženier

Ljubljana

Riljskova ulica št. 7.

Specijalno stvarstvo podjetja

za betonske, železobetonske

in vodne gradnje.

Izrada vodnih sil.

DELNIŠKA TISKARNA

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 16.

Izdajalec vsakovrstne
tiskovine za urade,
trgoce in obrtnike,
društva, zasebnike.
Knjige, brošure, časopise.
Točna izvedba,
zmerne cene. Zaloga
uradnih tiskovin za
okrajna glavarstva

Umetniške tiskovine,
barvotiske oseh vrst
izvaja tiskarna, ki
je opremljena z vse-
mi najmodernejšimi
stroji, pripravi in
tehničnim materija-
lom, najhitreje in do-
orščeno strokovnjaško

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Izvršuje knjigoveška dela od najpreprostejša do najfinejša vrste

Priporočljivo!

Priporočljivo!

SIMON JENKO, Zbrani spisi.

Uredil dr. Joža Glonar. Cena K 42—, po pošti K 4:20 več.

Anatole France, Pingvinski otok.

Roman. Broš. K 42—, vez. K 52—, po pošti K 3:40 več.

Čika Jova-Gradnik, Kalamandarija.

Pesmi za otroke. Vez. K 16—, po pošti K 1:40 več. 209 20

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Posebnosti domačega izdelka za novorojence. Tetra-perilo.

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Najugodnejši trenotek za premagovanje sedanje trgovinske krize!

Najcenejši, najbogatejši nakupni in trajni finančni izvirnik

nudi obisk največjega vzorčnega velesejma v Češkoslovaški republici!

Čez 3000 razstavljalcev!

Najboljša in najbogatejša izbira domačega in inozemskega blaga!

Steklo, porcelan, keramične proizvode, jablonske dragulje, usnje, obutev, rokavice, instalacije, avtomobile, blago iz kovine in emajla, kemične proizvode, tkanine, klobuke in slamnike, čipke, gumbe, papir in papirnato robo, pohištvo, drveno robo, godala, živila, likerje, sirovine, polofabrikate in proizvode vseh obrtnih strok

kupite hitro in poceni na

III. jesenskem vzorčnem velesejmu v Pragi od 1. do 8. septembra 1921.

Popolni trg gospodarskih strojev in potrebščin za poljedelsko industrijo
Ugodnosti: Polovična vožnja na vseh čsl. železnicah, posebni vlaki, olajšave pri izdavanju potnih listov, stanovanja, tolmači in raznovrstne druge olajšave po predložitvi izkaznice in znaka, ki se izdajajo pri zastopstvih čsl. republike v inozemstvu, zastopnikih velesejma in v velesejski pisarni, Praga I., Staromestni občinski dom, kjer zahtevajte brezplačno vsa potrebna pojasnila.

Jugoslovansko zastopstvo:

Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Izšla je

Svetovna vojna

v pesmi in slikah, I. in II. zvezek.

Cena posameznemu zvezku 4 krone.

Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“, Sodna ulica 6.